

حمایت علمای شیعه از فلسطین

حجت الاسلام والمسلمین عبدالکریم پاک‌نیا*

مقدمه

کشور فلسطین به دلایل مختلفی از جمله وجود مسجد الاقصی (نخستین قبله مسلمانان) در آن، موقعیت ویژه‌ای نزد مسلمانان دارد. از این سرزمین مقدس در قرآن با عناوینی چون «ارض مقدسه»^۱ و «ارض مبارکه»^۲ یاد شده است. فلسطین محل دفن بسیاری از انبیا و اولیای الهی است؛ برای نمونه حضرت ابراهیم علیه السلام در شهر الخلیل، حضرت مریم علیها السلام در شهر ناصره و حضرت یحیی علیه السلام در شهر سامره مدفون هستند. بیت المقدس پایتخت فلسطین نیز محل ظهور ادیان یهودیت و مسیحیت بوده است. مقبره حضرت داوود نبی علیه السلام، مقام حضرت موسی علیه السلام، مسجد الاقصی و مسجد صخره در این شهر قرار دارند. رژیم صهیونیستی با اشغال و انجام جنایات‌های فجیع و هولناک، سیاه‌ترین صفحات تاریخ را در این سرزمین رقم زد؛ اما با وجود این جنایات‌ها، نتوانسته است به مقصد نهایی خود برسد و همواره با مقاومت رهبران روحانی مسلمان - که الهام‌بخش حرکت‌های مردم فلسطین بوده‌اند - روبرو شده است. در این میان، نقش مراجع و دانشمندان برجسته شیعه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. این نوشتار در دو بخش به دلایل و اقدام‌های عملی عالمان شیعه در حمایت از فلسطین می‌پردازد.

الف) دلایل حمایت عالمان شیعه از فلسطین

مسئله فلسطین از زمان اشغال تا کنون همواره مورد توجه بزرگان، عالمان و نخبگان شیعه بوده است. این موضوع از چند جهت دارای اهمیت است که در ادامه به اختصار بررسی می‌شود.

* استاد سطح عالی حوزه علمیه قم و مبلغ نخبه دفتر تبلیغات اسلامی.

۱. «ادْخُلُوا الْأَرْضَ الْمُقَدَّسَةَ» (مائده: ۲۱).

۲. «إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا» (انبیاء: ۷۱).

۱. دفاع از مظلوم

دفاع از مظلوم در کل عالم، یکی از مهم‌ترین باورها و اعتقادهای شیعه است که برگرفته از آموزه‌های قرآن و اهل بیت علیهم‌السلام می‌باشد. خدای متعال می‌فرماید: «أُذِنَ لِلَّذِينَ يُقَاتَلُونَ بِأَنَّهُمْ ظُلْمُوا وَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ * الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ: ^۱ به کسانی که [ستمکارانه] مورد جنگ و هجوم قرار می‌گیرند، به سبب آنکه به آنان ستم شده اذن جنگ داده شده، مسلماً خدا بر یاری دادن آنان تواناست. * همانان که به ناحق از خانه‌هایشان اخراج شدند». امیر مؤمنان علی علیه‌السلام در بخشی از نامه ۴۷ نهج البلاغه می‌فرماید: «كُونَا لِلظَّالِمِ خَصْمًا وَ لِلْمُظْلُومِ عَوْنًا: همواره دشمن [سرسخت] ظالم و یار و مددکار مظلوم باشید». امام زین العابدین علیه‌السلام هم در آغاز دعای ۳۸ صحیفه سجادیه به پیشگاه خداوند عرضه می‌دارد: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْتَدُ إِلَيْكَ مِنْ مَظْلُومٍ ظَلِمَ بِحَضْرَتِي فَلَمْ أَنْصُرْهُ: خداوندا، من پوزش می‌طلبم درباره مظلومی که من شاهد مظلومیتش باشم و یاری اش نکنم».

۲. دفاع از سرزمین‌های مقدس

نگاه متفکران مکتب اهل بیت علیهم‌السلام به سرزمین‌های اسلامی، نگاهی فراتر از مذهب به جهان اسلام است. آنان بر این باورند هرگاه دشمنان، دین مبین اسلام و مقدسات آن یا سرزمین‌های اسلامی را نشانه گرفتند، مسلمانان سراسر جهان باید متحد شوند و از مقدسات خود دفاع کنند و بر اساس فرمان خداوند که می‌فرماید: «وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا...»^۲، دین مبین اسلام را محور وحدت قرار دهند و در یک صف واحد در کنار مسلمانان دیگر به دفاع برخیزند.

۳. دشمن‌شناسی

توجه متفکران بزرگ شیعی به موضوع فلسطین، بیان‌کننده عمق بصیرت و دشمن‌شناسی آنان است که باید همه گروه‌های مسلمانان دشمن مشترک خود را بشناسند؛ چراکه دشمنی یهودیان عنود با مسلمانان، تاریخی و ریشه‌دار است. خداوند می‌فرماید: «لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الْيَهُودُ: ^۳ به یقین سرسخت‌ترین مردم را در دشمنی در برابر اهل ایمان، یهودیان و مشرکان خواهی یافت».

۱. حج: ۳۹ - ۴۰.

۲. آل عمران: ۱۰۳.

۳. مائده: ۸۲.

۴. پاسخ به ندای فلسطینیان

حمایت از فلسطین، پاسخ به ندای شیعه‌خواهی فلسطینیان است^۱ که افزون بر وجود شیعیان میان آنان، امروزه اعتقاد به باورهای شیعی در فلسطین پررنگ‌تر شده و حتی عشق به حضرت مهدی علیه السلام و بیعت با آن حضرت میان وصیت‌نامه‌های شهیدان آنان دیده می‌شود؛ همچنان‌که اعتقاد به قیام حضرت مهدی علیه السلام در آخرالزمان و پرکردن زمین از عدل و داد، یکی از باورهای مشترک میان مذاهب اسلامی است. حتی همین باور و عشق به مهدی مصلح و عدالت‌گستر علیه السلام در فلسطین، یکی از وسایل بسیج‌نمودن مخلصان و مجاهدان مبارز با صهیونیست است. امروزه فلسطینی‌ها در مساجد فلسطین برای آماده‌شدن و جهاد در رکاب مصلح آخرالزمان، با مهدی موعود علیه السلام بیعت می‌کنند.^۲ همین بیعت با مهدی موعود علیه السلام، در وصیت‌نامه شهدای فلسطینی هم دیده می‌شود؛ برای نمونه یکی از شهیدان برجسته جنبش حماس به نام «نضال فرحات»، سازنده موشک‌های «قسام» در ضمن وصیت‌نامه پرشور خود می‌نویسد: «... هذا الزمان زمن المهدي فأنا أبايعه من الآن متي ظهر...: این زمانه دوران مهدی است و من با او از هم اکنون تا زمانی که ظهور کند، بیعت می‌کنم».^۳

۱. پیشینه حضور شیعه در فلسطین به حضور ابوذر غفاری در شامات برمی‌گردد. مذهب شیعه در قرن چهارم و در عصر حکومت فاطمیان در فلسطین رونق یافت. «الحاکم بامرالله» ششمین حاکم فاطمیان، دارالعلم فاطمی را در بیت‌المقدس تأسیس کرد. این مکان تأثیر قابل‌توجهی در گسترش تشیع در فلسطین داشت و تا زمان اشغال فلسطین توسط صلیبی‌ها، به فعالیت خود ادامه داد. با وجود جنگ‌های صلیبی و پس از آن، تسلط صلاح‌الدین ایوبی بر مناطق فلسطین و شام، شیعه در فلسطین باقی ماند. در عصر عثمانی، شیعیان فلسطین دوباره مطرح شدند. تأثیر و نفوذ شیعیان بر فلسطین در دوران معاصر، به سبب ارتباط گروه‌های فلسطینی با حزب‌الله لبنان بیشتر شده است. پیروزی‌های حزب‌الله لبنان بر اسرائیل، نقش مهمی در گسترش شیعه در فلسطین داشته است. جنبش جهاد اسلامی را نماد شیعه در فلسطین می‌دانند؛ چراکه فتحی شقاقی، بنیان‌گذار آن از شیعه تأثیر می‌پذیرفت. همچنین جنبش صابرین که از جنبش جهاد اسلامی منشعب شده، به شیعه نزدیک است. این جنبش در سال ۲۰۱۴م حرکت خود را با رهبری هشام سالم آغاز کرده است. انجمن شقاقی، انجمن خیریه و غیرسیاسی است که سعی می‌کند تا دیدگاه برابری به همه مذاهب اسلامی داشته باشد. برخی از نهادهای شیعه فلسطین عبارت‌اند از: انجمن جوانان اسلامی، درمانگاه احسان خیری، مدرسه نقاء، جمعیت غدیر، جمعیت آل‌البیت. همچنین هفته‌نامه «الاستقلال» و شبکه رادیویی «إذاعة صوت القدس» در اختیار شیعیان فلسطین است.

۲. حمیدرضا غریب‌رضا، «ناصبی بودن فلسطین در بوته نقد»، در نقد «آنفولانزای تشیع در فلسطین»؛ در: B2n.ir/t24035.

۳. «ام فرحات مادر شهید نضال فرحات» بانوی فلسطینی که رهبر معظم انقلاب از او تجلیل کرد. این بانوی شجاع از اهالی «حی الشجاعیه» در شرق غزه و دارای ۶ پسر و چهار دختر بود؛ همه پسرهایش از اعضای گردان‌های شهید عزالدین القسام، شاخه نظامی حماس هستند که سه پسر به نام‌های نضال، محمد و رواد شهید شده‌اند و

۵. خنثی کردن توطئه‌های دشمنان

حرکت عالمان شیعه در حمایت از فلسطین برای خنثی کردن توطئه‌ها و پاسخ به شبهه‌های دشمنان قسم خورده و طرفدار صهیونیست‌هاست. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای علیه‌السلام با تأکید بر ضرورت هوشمندی در شناخت دوست و دشمن در موضوع فلسطین، فرمود: «در اوج حمایت همه‌جانبه نظام و ملت از مظلومان فلسطین در جنگ بیست و دو روزه غزه، ناگهان یک ویروس مخرب و شیطانی در جامعه شروع به تکثیر کرد که فلسطینی‌ها را ناصبی و دشمن اهل بیت می‌خواند تا با ایجاد بدبینی نسبت به اهل تسنن و تحریک مردم، جمهوری اسلامی را به عقب‌نشینی از مواضع خود و حمایت نکردن از ملت فلسطین وادار کند». ایشان در همین زمینه افزودند: «در نقطه مقابل نیز عده‌ای در لابلای بعضی سخنرانی‌ها و برخی کتاب‌های شیعی به دنبال پیدا کردن احتمالی اهانت به مقدسات اهل سنت هستند تا آنها را به شیعیان بدبین کنند؛ اما آحاد ملت به‌ویژه علمای شیعه و سنی باید با درک عمیق توطئه‌های پیچیده مخالفان اسلام، در مقابل تحریکات پنهان و آشکار دشمن بایستند و اجازه ندهند تفرقه و اختلاف و سوءظن، وحدت و همدلی و همکاری صمیمانه موجود را خدشه‌دار کند».^۱

مقام معظم رهبری علیه‌السلام در خصوص شبهه ناصبی بودن اهل غزه نیز فرمود: «در غزه مسجد الامام امیرالمؤمنین علی بن ابی‌طالب هست، مسجد الامام الحسین هست، چطور اینها ناصبی‌اند؟ بله، سنی‌اند؛ اما ناصبی؟!».^۲

بنابراین مسئله فلسطین و دفاع از قبله اول مسلمانان در منظومه فکری اندیشمندان شیعه از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است و نخبگان، فرزندان و عالمان بزرگ شیعه در کنار دیگر رهبران مسلمان همواره از ملت مسلمان فلسطین حمایت می‌کنند و بر آزادی سرزمین فلسطین و قدس شریف تأکید کرده‌اند. این حمایت‌ها تأثیر عمیقی بر روحیه مبارزان فلسطینی دارد و آنان را در

یک فرزند وی نیز پس از ۱۱ سال در اسارت رژیم صهیونیستی از زندان آزاد شد (خبرگزاری دفاع مقدس، ۲۷ دیماه ۱۴۰۲، بخش معرفی نخبگان مقاومت اسلامی). نضال فرحات معروف‌ترین پسر وی به مهندس «موشک‌های قسام» معروف است؛ وی جزء نخستین کسانی است که در زمینه طراحی و ساخت موشک‌های قسام فعالیت می‌کرد. که دشمن صهیونیستی او را در سال ۲۰۰۳ ترور کرد.

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب علیه‌السلام در دیدار با علمای استان کردستان در تاریخ ۱۳۸۸/۲/۲۳؛ در: <https://www.hamshahrionline.ir/news/81283>

۲. برشی از کتاب فلسطین (ره‌نامه ۳۸)؛ در:

<https://khameneibook.ir/content>

ادامه مبارزه مصمم‌تر کرده است.

ب) اقدام‌های عملی عالمان شیعه در حمایت از فلسطین

در ادامه به برخی از اقدام‌های عملی اندیشمندان شیعه در حمایت از فلسطین می‌پردازیم.

۱. علامه سیدعبدالحسین شرف‌الدین (۱۳۳۷ هـ ق)

سال‌ها قبل از اشغال فلسطین، هنگامی که یهودیان با توطئه انگلیس، مهاجرت خود را به فلسطین آغاز کرده بودند، سیدشرف‌الدین در لبنان مشغول مبارزه با استعمارگران فرانسوی بود. این دانشمند بزرگ شیعه به موقع نیرنگ خطرناک صهیونیست‌ها را تشخیص داد و به مناسبت‌های گوناگون با مهاجرت یهودیان به فلسطین مخالفت کرد. نوه این دانشمند فرزانه - سیدحسین شرف‌الدین - نقل می‌کند که وقتی ژنرال ژرژ کارتریوی فرانسوی نماینده دولت استعماری فرانسه، معاون خود - ژنرال داوید - را نزد شرف‌الدین فرستاد؛ ایشان به داوید مطالبی می‌گویند که مضمون آن چنین است: «... فرانسه اکنون با بریتانیا هم‌پیمان شده است؛ بنابراین می‌تواند اقدامی بکند ... دولت فرانسه از هم‌پیمان خود بریتانیا بخواهد تا مهاجرت یهودیان را به سرزمین فلسطین متوقف سازد ... ما از این جهت می‌خواهیم این مهاجرت متوقف شود که این یک اقدام سیاسی است»^۱.

۲. آیت‌الله عبدالکریم حائری یزدی (۱۲۷۶ ش - ۱۳۵۵ ق)

در سال ۱۳۱۲ هـ ش که استعمار انگلیس با حمایت از صهیونیست‌ها و سرکوب مسلمانان، زمین‌های فلسطینیان را از دست آنان خارج و به یهودیان مهاجر واگذار می‌کرد، درحقیقت انگلستان با غصب زمین‌های فلسطینیان و ساکنان اصلی آن در فراهم آوردن مهاجرت یهودیان، نقش اصلی را ایفا می‌کرد. سکوت دولت ایران در این قضیه با واکنش عالمان و مراجع روبرو شد؛ به طوری که آیت‌الله شیخ عبدالکریم حائری معروف به آیت‌الله مؤسس از مراجع تقلید شیعه، بنیان‌گذار و زعیم حوزه علمیه قم و به تبع وی روحانیان دیگر ایران برای دفاع از مردم فلسطین دست به کار شدند و از دولت خواستند به حمایت از مردم فلسطین بپردازد. آیت‌الله حائری با ارسال نامه‌ای به رضاخان توسط آیت‌الله سیدمحمد بهبهانی به حمایت از مردم فلسطین پرداخت.^۲

۱. محمدرضا حکیمی، شرف‌الدین، ص ۲۲۷.

۲. خبرگزاری فارس، مقاله «مؤسس حوزه، پایه‌گذار مبارزه با اسرائیل»، ۲۴ مرداد ۱۳۸۵.

۳. آیت‌الله شیخ محمدحسین کاشف‌الغطاء (م ۱۳۳۳ هـ ش - ۱۳۷۴ ق)

این مرجع بزرگ و باصلابت جهان تشیع، در فتوایی که در تاریخ ۱۳۵۷/۶/۵ هـ ق در نجف اشرف صادر کرد، ضمن دفاع از فلسطین چنین می‌فرماید: «... رژیم‌های فلسطین را اشغال کرده است؛ از نخستین روزی که به این اشغال غیرعادلانه و نامشروع دست زده، گویی با خود عهد و پیمان بسته است که نه برای عدالت ارزشی قائل باشد و نه مفهوم را برای حق بپذیرد...». ایشان در ادامه فتوای خود می‌فرماید: «مسئله فلسطین دیگر از مرز اعتراض و گفتگو گذشته و به مرز کار و فعالیت رسیده است. هر انسانی که در رگ‌های بدنش خون پاک، زنده و آگاه وجود داشته باشد؛ حتماً همین شرف و پاکی خون او، آواز خواهد داد که چه (چرا) نشسته‌ای برخیز و به برادران فلسطینی خود کمک کن... امروز جهاد بر هر فرد مسلمان خواه عرب یا غیرعرب واجب است...»^۱.

همچنین این مرجع آگاه، در پیامی که به همایش آمریکایی دوست‌داران خاورمیانه در لبنان می‌فرستد، با تیزبینی تمام حیلۀ استعمارگران را برملا می‌کند و ترفندهای پیچیده آنان را هویدا می‌سازد. در بخشی از آن پیام آمده است: «ای دولت ایالات متحده و ای دولت انگلیس، آیا شما برای معنویت‌ها ارزشی قائل‌اید؟ آیا جنایت‌هایی که شما در فلسطین کردید، شما را روسیاه نکرد؟ مگر به آنها - اسرائیل غاصب - پول و اسلحه نمی‌دهید؟ شما نهصد هزار عرب - فلسطینی - را بی‌خانمان و آواره بیابان‌ها نکردید؟ آنها در وطن خود عزیز بودند؛ شما کاری کردید که دل سنگ به حال آنها می‌سوزد. آیا نرون هم - امپراطور روم و جنایتکار بزرگ تاریخ - به اندازه شما مرتکب جنایت شده است؟ شگفتا، که شما از مسلمانان و اعراب انتظار همکاری دارید و از آنها می‌خواهید که با شما هم‌فکری و همکاری کنند. شما عرب را لگدمال می‌کنید؛ با یک دست بر سرش می‌کوبید و با دست دیگر او را نوازش می‌کنید...». این نامه کاشف‌الغطاء بازتاب گسترده‌ای میان ملل مسلمان می‌یابد و مورد حمایت اندیشمندان قرار می‌گیرد تا آنجا که گفته می‌شود: «كاشفُ الغطاءِ كَشَفَ الغطاءَ: کاشف‌الغطاء پرده را کنار زد»^۲.

۴. آیت‌الله سیدحسین بروجردی (۱۳۸۰ ق)

آیت‌الله بروجردی نیز در مورخه ۱۳۲۷/۳/۹ طی اعلامیه‌ای جنایت‌های دولت اشغالگر قدس را محکوم نمودند و از مسلمانان ایران و جهان دعوت کردند افزون بر کمک به مسلمانان فلسطین،

۱. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۰/۵/۸.

۲. جمعی از نویسندگان، گلشن ابرار، ج ۲، ص ۶۳۸.

در مجالس دعا و نیایش از یهودیان اشغالگر اعلان براءت و بیزاری نمایند و علیه اشغالگران نفرین و برای پیروزی مسلمانان در جنگ علیه اسرائیل دعا کنند. ایشان در قبال اشغال قدس شریف و سرزمین فلسطین، توسط متجاوزان صهیونیست، موضعی مقتدرانه و غیرتمندانه گرفتند.^۱

۵. آیت الله شیخ محمدرضا مظفر (م ۱۳۸۳ ق)

این متفکر شهیر شیعی نیز در مورد دفاع از قدس شریف اهتمام ویژه‌ای داشت و فشارهای روزافزون صهیونیست‌ها بر مردم فلسطین و اشغال سرزمین‌های اسلامی از دید تیزبین او پنهان نبود. وی افزون بر نشر مقالات روشن‌گرانه در این رابطه، در جنگ بین مصر و اسرائیل در سال ۱۹۵۶، تلگرافی به شیخ الازهر فرستاد و هم‌دردی خود را با ملت مصر اعلام کرد. این استاد مصلح و مجتهد فرزانه، صهیونیسم را خطر بزرگی برای جهان اسلام می‌دانست و انحراف سردمداران کشورهای اسلامی را از حق و مسامحه آنان را با عوامل تجاوزگر غربی، سبب بدبختی مسلمانان و عامل رشد اسرائیل می‌دانست.^۲

۶. آیت الله شیخ عبدالکریم زنجانی از مراجع بزرگ نجف (۱۳۸۸ ق)

آیت الله شیخ عبدالکریم زنجانی از عالمان پرافتخار شیعه و از منادیان وحدت جهان اسلام و از شخصیت‌های بین‌المللی حوزه علمیه نجف، از دیگر عالمان شیعی است که در راه اتحاد اسلامی و مسئله فلسطین کوشش‌ها کرد. آن بزرگ که در علم و دانش سرآمد اقران خود و در شمار مجتهدان و فقیهان نامی نجف بود، درد و رنج جهان اسلام را بر نمی‌تایید و همواره دغدغه عزت مسلمانان و تمامیت ارضی سرزمین‌های اسلامی و بهروزی ستمدیدگان او را ناآرام می‌کرد. آن بزرگ دوری و بی‌خبری مسلمانان را از احوال یکدیگر عامل اصلی شکست مسلمانان از بیگانگان می‌شمرد و برای آگاهی از سرزمین‌های اسلامی و دیدار با عالمان و سیاستمداران جهان اسلام سفرهای گوناگون به هند و سوریه و مصر و فلسطین انجام داد.

ایشان در سال ۱۳۵۵ هـ ق به دعوت سیدامین حسینی، مفتی فلسطین به آن دیار رفت و با استقبال گرم مردم و عالمان قدس روبرو شد. در آن روزها یهود و بریتانیا در آغاز کار بودند و مهاجران یهودی گروه‌گروه از نقاط گوناگون جهان به‌ویژه اروپا به این سرزمین می‌آمدند و با

۱. برای اطلاع از متن بیانیه، ر.ک به: علی دوانی، مفاخر الاسلام، ج ۱۲ ص ۳۶۲.

۲. جمعی از نویسندگان، گلشن ابرار، ج ۲، ص ۶۸۶.

تطمیع و ارباب، در زمین‌های مسلمانان ساکن می‌شدند. شیخ عبدالکریم با تیزبینی خطر این میهمانان ناخوانده را برای فلسطینیان گوشزد کرد و بدانان یادآور شد اینان در صورت تسلط بر مردم، میزبانان را از خانه بیرون خواهند راند. وی هشدار داد و سوسه‌های دولت بریتانیا برای مشارکت و زیست مسالمت‌آمیز یهودیان با مسلمانان و تشکیل دولت مشترک، فریبی بیش نیست و مردم می‌بایست از آغاز راه را بر خطر ببندند. زنجانی با بیان آیه‌های قرآن و روایت‌های پیشوایان دین در پیروزی حتمی حق و حقیقت و پیروزی مسلمانان بر یهودیان، شعله‌هایی از امید و مقاومت در دل‌های افسرده مسلمانان فلسطین برافروخت و بدانان بشارت داد که در سایه همدلی و پشتیبانی دیگر مسلمانان خواهند توانست در برابر متجاوزان بایستند. وی در این سفر، در اجتماع مردم سخنرانی غراء و مهمی علیه اسرائیل ایراد کرد که به «خطبه ناریه» یعنی سخنرانی آتشین معروف شد. این خطبه شیخ چنان شورانگیز و آتشین بود که مفتی فلسطین در پایان چنین گفت: «سود این درس شما در مسجدالاقصی برای فلسطین و عرب و مسلمانان، بهتر از صد هزار سپاهی آماده کارزار بود».^۱

۷. آیت‌الله سید ابوالقاسم کاشانی (م ۱۳۴۰ هـ ش - ۱۳۸۰ ق)

یکی دیگر از اندیشمندان و مراجع مبارزی که نام بلند او در نیم قرن گذشته بین پیشتازان مبارزه علیه رژیم صهیونیستی می‌درخشد، آیت‌الله کاشانی است. این فقیه مبارز در آن زمان که سکوت مرگباری بر فضای جهان اسلام سایه افکنده بود، با صدور اعلامیه‌ای خطاب به تمامی مسلمانان جهان در مورد تشکیل دولت غاصب اسرائیل اعلام خطر کرد. در بخشی از این اعلامیه که به تاریخ ۱۳۲۶/۱۰/۱۱ هـ ش صادر شد، آمده است: «تشکیل دولت - صهیونیستی - در آتیه، کانون مفسد بزرگ برای مسلمین خاورمیانه و بلکه تمام دنیا خواهد بود و زیان آن تنها متوجه اعراب فلسطین نمی‌گردد و علی‌ای حال بر تمام مسلمین عالم است از هر طریقی که می‌شود از این ظلم فاحش جلوگیری نموده و رفع مزاحمت را از مسلمین فلسطین بنمایند...».^۲

۸. استاد مرتضی مطهری (شهادت ۱۳۵۸ هـ ش - ۱۳۹۹ ق)

استاد شهید مطهری مبارزه سخت و پیگیری با صهیونیسم بین‌الملل در اسرائیل و در دفاع از حقوق پایمال شده فلسطینی‌ها را دنبال می‌کرد. ایشان در بخشی از سخنانش که در عاشورای

۱. مجله نگاه حوزه، ۱۶ آذر ۱۳۸۱، ش ۷۸.

۲. همان.

سال ۱۳۹۰ قمری برابر با اسفند ۱۳۴۸ شمسی در حسینیه ارشاد ایراد کرد، گفت: «وَاللَّهِ وَاللَّهِ مَا در برابر این قضیه مسئولیم. به خدا قسم مسئولیت داریم. به خدا قسم ما غافل هستیم. وَاللَّهِ قضیه‌ای که دل پیغمبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ را امروز خون کرده است، این قضیه است. داستانی که دل حسین بن علی عَلَيْهِ السَّلَام را خون کرده، این قضیه است. ... اگر امروز حسین بن علی عَلَيْهِ السَّلَام بود می‌گفت: اگر می‌خواهی برای من عزاداری کنی، برای من سینه و زنجیر بزنی، شعار امروز تو باید فلسطین باشد. شمر امروز، موشه دایان^۱ است. شمر هزار و سیصد سال پیش مُرد، شمر امروز را بشناس. امروز باید در و دیوار این شهر با شعار فلسطین تکان می‌خورد. مرتب دروغ در مغز ما کردند که این یک مسئله داخلی است، مربوط به عرب و اسرائیل است ... اگر مربوط به اینهاست و مذهبی نیست، چرا یهودیان دیگر دنیا مرتب برای اینها پول می‌فرستند؟»^۲

۹. امامین انقلاب

اقدام‌ها و تلاش‌های امام خمینی رَحِمَهُ اللهُ که پدید آورنده بزرگ‌ترین انقلاب ضد اسرائیلی است، بر کسی پوشیده نیست و پرداختن به آن مجالی بیشتر می‌خواهد؛ اما فقط به یک فرمان تاریخی ایشان در این باره اشاره می‌کنیم. ایشان در بخشی از فرمان تاریخی خود در مورد اعلام آخرین جمعه ماه مبارک رمضان به عنوان روز قدس می‌نویسند: «من از عموم مسلمانان جهان و دولت‌های اسلامی می‌خواهم که برای کوتاه‌کردن دست این غاصب و پشتیبانان آنها به هم بیوندند و جمیع مسلمانان جهان را دعوت می‌کنم آخرین جمعه ماه مبارک رمضان را که از ایام قدر است و می‌تواند تعیین‌کننده سرنوشت مردم فلسطین باشد، به عنوان روز قدس انتخاب و طی مراسمی همبستگی بین‌المللی مسلمانان را رد حمایت از حقوق قانونی مردم مسلمان فلسطین اعلام نمایند. از خداوند پیروزی مسلمانان بر اهل کفر را خواستارم».^۳

رهبر معظم انقلاب حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای رَحِمَهُ اللهُ نیز در جایگاه جانشین برحق امام خمینی رَحِمَهُ اللهُ و تداوم‌بخش راه آن روح قدسی، مهم‌ترین مسئله جهان اسلام را اشغال فلسطین به دست صهیونیست‌ها عنوان می‌کنند و در این باره اقدام‌های فراوانی انجام داده‌اند؛ از جمله فرموده‌اند: «مسئله فلسطین یک راه‌حل بیشتر ندارد و آن تشکیل دولت فلسطینی در تمام

۱. نخست‌وزیر وقت اسرائیل.

۲. مرتضی مطهری، مجموعه آثار، ج ۱۷، ص ۲۹۱.

۳. غلامرضا گلی زواره، سیمای قدس، ص ۲۲۸.

سرزمین فلسطین است»^۱.

کتاب‌نامه

قرآن کریم

۱. جمعی از نویسندگان، گلشن ابرار، قم: پژوهشکده باقر العلوم وابسته به سازمان تبلیغات اسلامی، نشر معروف، ۱۳۷۹ ش.
۲. دوانی، علی، مفاخر الاسلام، تهران: امیرکبیر، ۱۳۶۳ ش.
۳. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۰/۵/۸.
۴. گلی زواره، غلامرضا، سیمای قدس، تهران: نشر سازمان تبلیغات، ۱۳۷۴ ش.
۵. مجله پگاه حوزه، شانزده آذر ۱۳۸۱ ش ۷۸.
۶. محمدرضا حکیمی، شرف‌الدین، قم: نشر دلیل ما، ۱۳۸۵ ش.
۷. مطهری، مرتضی، مجموعه آثار، تهران: نشر صدرا، ۱۳۸۶ ش.

1. <https://www.hamshahrionline.ir/news/81283>

2. <https://khameneibook.ir/content>